

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajut6riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s6u 3 galbini mon. sunat6ria.

Brasiovu 8 Augustu 27 Iuliu 1866.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHIA AUSTRIACA

Transilvani'a.

Alb'a Iulia si cateva momente istorice.

Asociatiunea s6u Reuniunea transilvana pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu iei va tienea pe anulu curgatoru adunarea sa generala in Alb'a Iulia, numita mai tardiu Alb'a Carolina, cunoscuta la poporu sub numele slavonescu de Belgrad, adica Cetatea alba, Fej6rv6r, Weissenburg.

In anii din urma se audira 6resicare vorbe, ca adunarele n6stre din diferite parti ale tierii aru costa spese prea mari relative la rezultatele cele mici ale petrecerii impreuna numai pe 2—3 zile la locul adunarii. Ne avendu timpu a ne lasa pentru asta data in disputa asupra folosului s6u nefolosului intalnirii membriloru, asupra micului rezultat alu siedintieloru, ne vrendu nici macar a observa, ca precum Isusu nu a suferitu a se prefaca in bani miresmele, care i s'au adusu spre a'lu unge cu aoleasi, intocma nutrementele mintii si ale spiritului omenescu nu se cuvine a le pune in cumpana totu numai cu advantage materiale, — dorecu numai a reflecta pe bunii cititori la o alta impregiurare, ce credu, ca luata fiindu in cumpanire mai deaprop6e va indupleca pe mai multi insi a osteni la adunarea generala din a. o.

Cetatea Alb'a Iulia si impregiurimea ei este unulu din acelea locuri clasice, carele incedendu dela Daci pana in zilele n6stre isi pastr6a in mai multe privintie locu de frunte atatu in istoria patriei catu si in a natiunii n6stre.

Orasiulu si cetatea cunoscuta in zilele n6stre sub numele mai susu aratate, in timpul domniei Romaniloru preste Daci'a se numia Apulum si er6 asediatu mai in siesu spre Murasiu, 6ra nu in delu. Astadi numele Apulum mai e pastratu in numele riuului Ampoiu curgatoru dintre munti pre langa Alb'a Iulia pana ce se varsa in Murasiu*). Precum Dacii avusera mai multe cetati si orasie, dintre care cele mai multe er6a in Transilvani'a de astadi, asi6 se pare ca Apulum inca fusese orasiu remasu dela ei in posesiunea Romaniloru; ei apoi din minunatele ruine, din multimea de inscriptiuni si din alte obiecte scapate de vandalismulu barbariloru, aflate mai tardiu si in parte pastrate pana astadi se cun6sce mai pre susu de orice indoi6la, cumca Apulum ajunsese a fi la romani unu municipiu din cele mai de frunte. In Apulum s6u adica in A. Iulia asediatu sub 46° 5' latime si 41° 15' de lungime geografica computatata dela insula Fero, 7 1/2 miluri dela Turd'a numita la Romani Salinae si 11 1/2 mil. dela Gradistea unde a statutu capital'a Sarmizagetsa, s'au aflatu pana la an. 1848 inscriptiuni latinesci taiete pe monumente 281, dintre care mai multe sunt de unu mare interesu pentru istoria, 6ra alte obiecte antice se aflara 70, afara de multimea nenumerata care s'au aflatu si nu s'au mai aratatu la nimeni pe lume, precum de ecs. monete si alte obiecte scumpe de aur, argintu s. a. Multe din acelea inscriptiuni se mai potu ved6 in A. Iulia, multe inse s'au stramutatu la Vien'a, altele s'au innecat in Murasiu cu ocasiunea transportarii loru si 6ra si altele se afla in proprietatea unor familii. Intr'aceea cavalerulu si consiliariulu prusienescu Dr. J. F. Neugebauer ajutat de repaus. conte Ios Kem6ny, cum si de capelanulu ostasiescu Thalson, de Dr. A. T. Laurianu s. a. le deopie6 mai pe t6te

si le public6a in an. 1851 la Brasiovu*). De altumintrea catu tiene distantia dintre A. Iulia si satulu Portus langa Murasiu s6mana a fi plinu de monumente antice, pentruca pre acelu ferendu s'au aflatu cele mai multe fundamente de cladiri vechi, dintre care s'au si scos partea mare a inscriptiuniloru; 6ra voindu cineva se caute si se sc6ta si mai multe, ii trebuesce mai nainte de t6te — o punga mare si plina de bani. Intr'aceea scrutatori nostri de istoria vechi s'aru potea folosi prea bine de cele descoperite pana acum; de n'ar fi numai afurisi-tele de lupte politice ale timpului nostru, care si pe cei mai iubitori de ceea ce se dice otium et studium ii abatu si ii departa de la cultivarea, inavutirea si — ce e mai multu, coregerea istoriei n6stre. Pe la satele vecine, precum Satulu-mieu (Kisfalu), Siardu, Cricau, Cetea (Cs6klia), Tooti, Petrosi6ni, Slatna s'au descoperitu inscriptiuni si ruine romane prea interesante, anume la Slatna 54 inscriptiuni si alte 34 obiecte.

Apulum c6a si multe alte cetati, pop6ra si tieri intregi pe timpul emigratiunii pop6raloru barbare si pana dupa an. 1000 dela Christosu se perde din istoria, adica in prea puținele documente care au scapatu de perire abi6 i se mai afla urm'a, pana ce in zilele regelui Ungariei Apulum ese la lumina c6a Alba Iulia pe latinescu si totuodata c6a resiedintia a episcopului Transilvaniei; dicemu inadinsu alu Transilvaniei si nu distingemu de resarit6nu s6u apus6nu, pentruca pe la an. 1000—1050 inca nu se facuse ruptur'a dintre ambele beserici si nici se p6te demonstra bine, dela care dintre cei doi patriarhi ai Romei vechi si Romei noua dependea acei locuitori ai Transilvaniei, carii marturisia de mai nainte credintia crestin6sca, macarca probaveritatea este mare, cumca aceia se tienea pe atunci inca totu de Rom'a noua, alu carei ritu si disciplina se introdusera din vechime si s'au pastratu pana in 6r'a de facia, candu din contra ritulu latinescu apus6nu f6 adusu in Daci'a mai anteu prin colonistii nemti si impartasitu cu incetulu maghiariloru. Regele Ladislau I. a dotatu episcopi'a Albei Iuliei cu mari venituri, care apoi s'au inmultitu mereu**).

Totu in Alb'a Iulia remase concentrata si potestatea besericea resaritene a Romaniloru, carii de atatea v6curi isi avura acolo metropoli'a si arhiepiscopi'a loru, carea f6 ruinata numai in an. 1715 sub Carolu VI. precum vomu vedea mai la vale. In secululu XIII mongolii au prefaoutu A. Iulia in ruine c6a si tier'a intr6ga.

Beserio'a cea mare din cetate cladita din petrii cioplite, numita la Michailu archangelulu nu este facuta de S. Stefanu, precum se laud6 mai nainte apusenii, ei de romanulu Ioanu Unia des in an. 1441 dupa bataia cea crunta castigata asupra turciloru la satulu St. Imbru.

Era unu felu de cetatie facuse numai Ioanu Sigismundu Bathori celu desiuchiutu (1581—1602); inse numai Gavriulu Bethlen de Ikt6r (1613—1629) a fostu care a facutu pentru A. Iulia mai multu decat totu predecesorii sei, 6ra de atunci se si numi mai multu Gyula Fej6rv6r, adica cetatea alba Iulia. Dupa ac6sta pana pe la an. 1715 Alb'a Iulia suf6ri multe si

*) Dacien. Aus den Ueberresten des klassischen Alterthums, mit besonderer R6cksicht auf Siebenb6rgen. Topographisch zusammengestellt von Dr. J. F. Neugebauer, nebst einer Uebersichtskarte des Trajanischen Daciens. Verlag von Johann G6tt in Kronstadt. Preis fr6her 2 fl. jetzt 1 fl. 6st. W.

**) Erd6lyi H6tilap, care esi pana in 31 Dec. 1865 la Sibiu, public6a pe largu istoria episcopatului din Alb'a Iulia in legaminte cu o multime de evenimente din ac6sta patria.

mari nevoi c6a si tier'a intr6ga, in catu acea cetate seman6 mai multu a ruine, anume in an. 1658 f6 depredata infriocosiutu prin turci.

Pe la inceputulu v6cului 18-lea imperatulu Carolu VI. ur6nduse de atatea calcari de juramente si rebeliuni ale boierimii unguresoi, se determin6 a face undeva mai la omargine de ti6ra o cetate s6u adica fortar6tia tare, de unde se p6ta ti6ni cu respectu macar si tier'a intr6ga. S'au cercetat mai multe puncte asi6 numite strategice, mai in urma se destin6 spre acelu scopu totu vechi resiedintia a principiloru Transilvaniei, adica A. Iulia. Planulu fortaretiei este subscrisu de genialulu beliduce Eugeniu de Sabaudia, spaim'a turciloru. T6te ruinele cetatiui vechi se curatira; 6ra apoi fiindca lini'a nouiloru muri de fortar6tia se nemeri tocma prin mitropoli'a roman6sca, o aster-nura la pamentu si pe ac6sta, beserica, monastire si totu, 6ra pe mitropolitulu ilu mutara la Fagarasiu, 6r' in locul monastirii vechi se facu mititica monastire din orasiu, carea se vede si pana astadi*). Asi6 fortar6tia cea noua aparata cu s6apte basti6ne tari se cladi dela 1715 pana la 1738 si ea cost6 sume enorme, pentruca de ecs. numai p6rt'a cea mare de-asupra careia se vede statu'a lui Carolu VI in marime naturala si calare a taiatu la 600 mii fiorini. De atunci acei cetati se dete numele Alb'a Carolina. De altumintrea punctulu acela nu este alesu prea intieptiescu pentru o fortar6tia, din cauza ca ea este domnita de delurile vecine, de unde se p6te bombarda f6rte bine, in catu d6ca in an. 1849 romanii las6 in pace pe insurgenti, acestia de siguru o-aru fi luat, precum au luat tocma si Bud'a s. a.

Din cele insemnate pana acum se p6te cun6sce cate si ce mari suvenire istorice sunt legate de numele desu numitei cetati. Se cuvine a mai observ6, ca in beserio'a dela Michailu arch. si-au aflatu repausu: marele erou Ioanu Unia des, nefericitulu seu fiu Ladislau, nepotu-seu Ioanu, regin'a Isabela ved. lui Ioanu Zapolya, Ioanu Sigismundu, Gavriulu Bethlen, Andreiu Bathori, cu care se batuse Michailu, Stefanu Bocskai, Georgiu Rakotzi I., Michailu Apafi, toti principi ai Transilvaniei, apoi cardinalulu Georgie Martiusius asasinatu din porunc'a generalului Castaldo, cum si alti mai multi boieri mari de ai acestei tieri.

Alb'a Carolina moderna sub care se intielege si cetatea si orasiulu, are dupa numeratur'a (catagrafia) mai din urma numai 5188 locuitori si adica dupa confesiuni; r. catolici (unguri, nemti) 1245, de legea armen6sca 7, gr. catolici (romani) 1502, gr. resariteni (romani) 966; evang. luterani 211, ev. reformati calvini 424, unitariani 105 si — mosaisti (evrei) 728 suflete. Orasiulu n'are nimicu altu ceva memorabilu de vediutu afara de cateva beserioi si 1 sinagoga, 6ra susu in fortar6tia se vedu: frumos'a resiedintia a episcopului r. catolicu si a capitularistiloru adica 9 canonici actuali si cativa onorari, seminariulu clericiloru, gimnasiulu si sc6l'a normala, t6te r. catolice, cum si o monastire de franciscani; mai incolo bibliotec'a cu multe manuscripte si incunabule, cum si archiv'a tierii, institutulu astronomicu fundatu de episcopulu conte Ignatie Bathyan, — monetaria imperat6sca, tipografia, 6ra dela 1850 asi6 numitulu pavillon alu oficiorulu, unu edificiu maretiu si f6rte tare, despre care se spune ca ar fi costatu 1 milionu.

A visita punctele fortificate nu este ertatu fara cererea de invointia dela respectivele autoritati militare.

In orasiu se afla si vreo doua trei ospetarii bunicele.

*) Vedi despre acestea mai pre largu in istoria besericeasca a romaniloru.

*) Inse numele riuului Ampoiu trebue se fia fostu mai vechiu decat alu cetatii Apulum.

La această cetate se încrucișeau drumurile dintre Clusiu și Sibiu, Abrud și Blăși. Tienutul A. Iuliei este și frumos și roditor, clim'a îi este mai placută și mai domoală decât în partile mai păduțietie ale țării.

G. Baritiu.

Suum cuique.

Atatu în Gazet'a Transilvaniei, catu și în „Albin'a“ romanescă din Vien'a în Nr. din 18 Iuliu citim, cumcă în gimnasiulu românesc de confesiunea gr. resarităna dela Brasiou în 26 Iunie s'a tienutu examenulu de matoritate, la carele Ecs. S'a dn. metropolitu Andreiu bar. de Siaguna luă parte că inspectoru supremu alu scóleloru confesiunii sale. Nu voiescu aici a respinge cateva neadeveruri coprinse în coreșpundintia din Brasiou publicată în „Albin'a“, nu voiescu a reflecta, cumcă adevăratii fundatori, aparatori și conservatori ai gimnasiului din Brasiou au fostu și sunt cu totulu alti ômeni, éra nu acei aieptati în „Albin'a“, pentrucă la înfiintiereă aceluiași s'a lucratu începudu dela an. 1834, éra mai alesu dela 1838, în carele se înfiintiase comisiunea respektiva gubernială, care apoi lucrase pana la an. 1844, éra ômenii pe carii astadi îi vedemu figurandu că protectori ai acelti gimnasiu au venit la măs'a gă'a, éra între aceia se numera și unii, carii în anii 1850 și 1851/2 facusera opusetiunea cea mai obstinată încontra înfiintării acelui gimnasiu și ei au cesu numai dupăce au întempinatu totu asié mare constantia și perseverantia a negociatoriloru frontasi de acolo *). Nici atāt'a nu voiescu se atingu, că coreșpondintele din Albin'a mustrandu pre altii, pentrucă n'au descris nici publicatu rezultatulu examenelor, vêdescă dorintia de a lauda și naltia la ceru prin altii aceea ce densului îi vine la socotéla că se fia buciomatu fara osténel'a lui; pare că dieu redactorii séu altii aru fi datori se amble din scóle în scóle, pentrucă se faci la raporturi, éra alti literati numai se'si netediésca barbile. Într'aceea scopulu acestui articulu este cu totulu altulu.

Publiculu se bucura împreuna cu noi, cumcă în urmarea nepregetatei staruintie a eforiei și pe temeulu frumôsei și bine fundatei referate a dlui Dr. P. Vasiciu consiliariu de instructiunea publică substernute la înaltele locuri gimnasiulu românesc gr. res. castigă asié numitulu dreptu de publicitate și prin această se ridică la acela rang, în catu de si multi profesori inca n'au depus examenulu recerutu pentru profesorii publici ordinarii, totusi se póta figura între gimnasiule recunoscuté de státu și din acelasi tinerii se póta trece la oricare facultate de sciintia. Ne batù înse tare la ochi, cumcă nici într'o fóia publică nu se spune că dóra la examenulu de matoritate ar fi fostu faciă dn. consiliariu de instructiunea publică. Amu si întrebatu inadinsu si ni s'a spusu curatu, cumcă dn. Dr. si consil. P. Vasiciu estimpu nu'si luă osténel'a de a merge pe ecsamene la Brasiou, cum si că această împregiurare ar fi desgustatu pe toti acei brasioveni, carii nu se temu nici ca li se va taia léf'a, nici ca li se va rade barb'a, precum dieu ei.

Dn. Dr. P. Vasiciu este multa mai generosu decâtu se póta priimi în nune de reu, déca publicitatea isi va lna îndrăsnéla de a cita aici nu numai pentru Dsa si pentru Dn. colegu alu Dsale Dr. I. Maioro, ci si pentru întregulu publicu luminatu besericănu si mirénu §§-ii 78 pana la 88 din Regulamentulu de organizatiune pentru gimnasia și scóle reale introdusu provisoriu la 1849, apoi înse după optu ani de probe sanctiunatu definitivu de către Maiestatea S'a Imperatulu Franciscu Iosiu că lege definitivă. Presupunem că Dsale nu sunt de opiniunea acela, caroru le place a lăti de'ă, că si cum numitulu regulamentu ar' fi unu fetu alu absolutismului, nu; pentrucă același pre langă ce s'a întocmitu după modelulu Germani'a, fù totuodată înjuriutu de ideile constitutionii din 4 Martiu 1849 si lege scolastica atatu de bună nu s'a mai vedutu decâtu eosi-

*) Fratii I. et G. Iuga, R. Orgidănu, G. Ioanu, I. G. Ioanu, I. Zsipa, G. Nica, V. Lăcea, N. Voinescu, M. Flusturenu, N. Teclu, N. Maciuea, T. et N. Ciurcu, I. Pantazi, N. Davidu, R. Pascu, R. Radovicu, C. I. Popasu A. E. Popu, B. Popu, Em. Burbea si alti mai multi. — Red.

sta Austri'a si Transilvani'a; prin umare ne place a presupune, ca incaî dnii consiliari de instructiunea publică se voru tinea strinsu de acea lege, éra pe cei carii o combatu că fetu absolutisticu, precum le place unora, îi voru împinge ad absurdum, pentu că după logic'a loru se respingă si condic'a civilă, si cea penală, si cea cambială, si procedur'a austriacă, déca le da man'a si asié se se rearunce în brătiale Aprobatorulu și Compilatatorulu și se sustiena, ca aceleasi pentru ei nu sunt absolutistice.

În susu citatii §§-i se defigu formele, sub care sunt a se tiené ecsamenelu de matoritate, unde tocma consiliariloru de invetiamentulu se da o sfera întinsa de activitate, fiindcă acestia au se aléga tesele, ei au se conduca ecsamenelu de matoritate în persóna; éra după finirea ecsamenelor verbale colegiulu profesoriloru este îndatoratu a se consulta sub presiedinti'a consiliariulu de invetiamentulu despre calculele pe care le-ar merita fiacăre scolariu, precum se dice a biturientulu (barbarismus latinescu), în care casu consiliariulu îi compete votulu decisiv. Aceleasi consiliariu are se subscrie protocolulu de conferintia, cum si se împartăsiésca abituriatorulu determinarea despre recunoscut'a séu denegat'a matoritate (capacitate, destoinicia) pentru a poté trece la vreo universitate. Consiliariulu este daturu a subscrie si testimoniale de matoritate.

Acestea tôte nu se faci pentru flori de maru, oi se faci din cauza că statulu, prin umare monarchulu fiindu adevăratulu inspectoru supremu alu tuturor institutelor de invetiamentulu dintru totu coprinulu monarchiei si din tôte provinciile lui, voiescé, este înse si îndatoratu a supraveghié si a'si castiga prin organele sale deplina garantiă pentru progesele ce va fi facendu invetiamentulu preste totu si mai alesu în gimnasia, fia acelea de státu, fia proprietatea unoru comune, precum este si celu din Brasiou. Examenulu de matoritate nu se póte considera nicidecum că oricare altulu semestralu séu anualu, ci fiindcă același da dreptu la cercetarea universitatiloru, trebue se constata gradulu de cultur'a sciintifică, pe care abituriatii o voru fi castigatu în cei optu ani; de aceea gimnasiiloru nu se póte recunosce dreptulu de a da dela sinesi testimoniu de matoritate necontrolatu de către suprem'a potestate a statului. Acesta este unu principiu, de carele nu póte scapa nimeni în staturil Europei luminate. Preste această dv. vedeti bine, cum de ecs. universitateă din Vien'a isi are clasificaté gimnasiule din monarchia, éra în acea clasificatiune cele din Ardelu stău la loculu din urma, afara numai de celu de státu din Sibiu, carele singuru este remuneratu între cele mai bune. Éata deci, că ecsamenelu de matoritate au în ôresicare gradu însemnatatea si caracterulu ecsamenelor de státu. Prin umare si institutul consiliariloru de invetiamentulu nu este nicidecum numai de luosu, precum dieu aceia, carii sub maso'ă cea fermecătoare a autonomiei gonescu scopuri curatu absolutistice *), ci acelu institutu privitu nu numai din punctulu-de-vedere alu regimului, ci si din alu poporului este o adevărată necesitate **); éra prin acelu institutu autonomi'a nu sufere nici umbra de asuprire, ci numai portatorii, reprezentatorii autonomiei sunt supraveghiati si controlati, pentru că se nu cada în lené, trândavia, séu în despotia, în abusu ori în calcăre de drepturi si datoriintie. Apoi credu că gimnasiulu din Brasiou nu este nicidecum destinatulu a cresce numai besericăni dogmatici si numai dascali, ci si functionari de státu, si deregatori comunali, ostasi pentru corpurile oficiriloru, ingineri, mecanici, artisti, economi întieleginti, medici, apotecari, negociatori etc.

Déca aceste tôte stău, adică déca legeă este lege, apoi nu se pricepe nicidecum, pentru ce dn. consiliariu de invetiamentulu lu' sia luat osténel'a de a merge la Brasiou incaî pentru celu anteiu ecsamenu de matoritate, cându dsa în alti ani tocma si cu ruinarea sanetati sale alergă cine scie din care parte a țării la ecsamenelu din Brasiou, pentru ale caroru scóle a portatu pre catu se scie, totudeăuna o grija per eminentiam. Dóra ca fiinti'a de faciă a Esc. Sale parintelui Metropolitu nu a

*) Ut figura docet în comun'a Campeni. **) Tocma ni se spune, că episcopulu r. catolică inca stă se cêra consiliariu de invetiamentulu.

potutu prejudeca nimicu activitatii consiliariulu, pentrucă: suum cuique. Precum nu se póte crede, că unu metropolitu se se puna pe catédra si se suplinésca pe unii profesori, întoama nu se póte cere, că elu se suplinésca pe consiliariulu de scóle la acelu actu, unde activitatea consiliariulu pre catu neaparată, pre atata este si de bine definită în legi. si unde renumele gimnasiulu depinde în prim'a linia dela activitatea consiliariulu. — (Va urmă.)

Brasiou 7 Iuliu n. (Colera s. a.) Nu este bine a latí spaimă în locuitori cu o bóla ce însuffla din nou atata grija; suntemu înse datori si noi si altii a trage luarea aminte a societati asupra midilóceloru aparatóre, preventóre séu cum se mai dieu preservative, precum si soapatóre de bóla si de mórte. În Gubernu transilvanu inca luă mesurule cuvintósse în această privintia, éra mai de aprópe se publică prin tipariu o instructiune a Dluu protomedicu si consiliariu Danielu Patak; aceeasi se împartă si în limb'a nôstra pe la comune, în catu lipsesce numai, că preotii si toti carturarii iubitori de ômenime se nu'si pregete nicidecum a invetia pe poporu în această direptiune. — De altmintrea noi nu scim de alte casuri mai nouă de colera din acestu districtu, decâtu numai despre cincii din vecinele sate Săcele séu Săpte sate; se spune înse că acei periclitati prin colera o aduseră din tîer'a vecina. S'au adevăritu adică mai presusu de orice îndoiéla, cumcă coler'a totusi e lipiciósă în mai multe casuri, éra anume prin contactu si prin aerulu impunitu.

Între acesteă dete cerulu si asta-nópte ploă fórte bine pana diminéti'a la 7 óre, în oatu atmosfer'a ér' se recí si asié puterea miasmei se împucină —

— Am întielesu cu mirare, cumcă unii nu credu cuvintelor telegramului venitulu dela dn. ministru Stratu, prin care adunarea societati literarie se amănă pe anul viitoru. Cine nu crede, se védia telegramulu în originalu. — De alta parte atata inoă este adevăratu, că în Gubernu ungurescu din Pest'a pe membrii denumiti din Banatu si Ungari'a îi oprí că se nu cutese a merge la Bucuresci (Vedi si Albin'a).

Din tîer'a vecina afara numai de nevoiele cu coler'a, este bine, p a c e. Mai multi ômeni de auctoritate si de caracteru solidu asigură, că parti'a asié numitiloru Rosii aru fi loatu în opiniunea publică lovituri atatu de grele, în catu ea abí se va mai potea restaura vreodată.

Sibiu 5 Aug. n. (Estrasu) Se vedé lucru minuratu, că acum chiaru cei mai usioru ordietori au începutu a ride insii de nebuni'ă loru, au risu înse si mai multu cându audira, că unu institutu de bani din Brasiou pe la midiloculu lunedì Iuliu isi ascunse cassele cine scie pe unde. . . .

— Mai deunadi vorbiati si dvostra éراسi de trebile seolastice. Bine faceati. M'am bucuratu si eu, că în dilele trecute vediu si pe aici concursulu pentru scól'a de Orlatu. Ei, multu bine a facutu înveoandu Orlatulu. Statiunea de acolo de invetiatoru este bunicia, pentrucă are următoarele folóse:

- 1. Salariu anual de 300 fl. v. a. si anume: 189 fl. v. a. din fondulu proventelor a desfintiaturu regimentulu de granitia romanu I, ér' 111 fl. v. a. din fondulu monturulu, totu a aceluiași regimentulu.
  - 2. 45 fl. v. pre anu, că pausiale de cortelu.
  - 3. 6 orgii, deputatu de leune.
- Doritorii de a ocupá acestu postu au de a produce urmatoriele documente:
- a) Carte de botezu, seau documentu despre aceea, cumcă sunt de relegiunea gr. cat.
  - b) Testimoniu despre absolvarea studioloru de preparandia, cum si despre aplicarea loru de pana acum si în urma
  - c) Testimoniu despre portarea morale si politica.
- Concurentii la numitulu postu, pana la terminulu de 30 Augustu st. n. a. c. au de asi asterne la subsemnatulu oficiu protopopescu, concursule loru proveidutu cu susuamentile documente, cum si adresate si stilisate către Venerabilulu Consistoriu Metropolitanu gr. cat. din Blăși.

Atare invetiatoriu, după unu servitiu cu succesu favorabilu, are dreptu de pensiune, amesnratu aniloru de servitiu, si anume după servitiu de 10 ani cu 1/3 parte din leaf'a anuale, după 25 ani cu diugetate, si după 40 ani, cu leaf'a intréga. —

Blasiu 19 Iuliu 1866.

Resunetu.

(La espectoratiunile D. H. S. in Nr. 82 alu diurnalului „Kolozsvári Közlöny” in contra federalismului.)

Dă si impregiurarile seriöse, in cari ne aflam cu intrégă imperati'a, impun fiacarui cetatianu credintiosu meditatiunea seriösa despre acelea, cari trebuie se sierbésca spre salvarea întregului, si anumitu spre scaparea inalt. imperatu de periculu cu puteri unite, pentru că asecurati fiindu din afara, se ne întöröemu privirea si activitatea si la regenerarea interna a patriei si in specialu, la aperarea intereseloru nóstre particulari nationali; — totusi unele fundulii si esorbitantie, unele estravagantie tientitóre la folosirea egoistica a impregiurarilor critice ale imperatiiei, ne constringu a ne mai retrage privirea prin unele momente dela starea critica a întregului si a ne mai vedé si de viati'a nóstra in particulariu. — Atari incidente opuse recerintioru imperatiiei nóstre situate in impregiurari precatu se póte de fatale, — sunt unele expresiuni ale D. H. S. insirate in fruntea diurnalului „K. K.” Nr. 82 a. c. colón'a a doua, unde dupace spune, ca federalismulu — precum a mai diu — nu este unu ce, care facia cu regatul ungurescu ar' duce spre unu succesu favoritoru, — ca diurnalulu semioficiu „Oest. Ztg.” tooma in momentul acesta se simte stimulatu a vorbi despre federalismulu, — ca ar fi consultu se vorbésca luminatu, — si ca „Pesti Napló” unu diurn. de partita autoritativa mare, acceptandu cu instrainare si suspitiune — vorbirea lui „Oest. Ztg.” despre federalismulu, — pre „Oest. Ztg.” l'ar fi si provocatu in modu determinatu, că spre linistirea opiniunei publice, séu celu pucinu spre orientare se nu intardia a si — explicá federalismulu; — asia continua: ce va responde la acésta „Oest. Ztg.”? E naturalu, ca nu scimu, dara e certu, ca trebuie se respondiua si inca höchstdringend (espresiuenea autorelui), séu intrelasarea iea atare respondiatare asuprasi, carea pentru urmari mai tare l'ar ingreuná, decatu ar avé de a suferi atunci candu chiaru ar si marturisi, ca in medioloculu desastreloru sbiciulatóriare de statu pierdendu si capulu cu grab'a a espusu unu atare stégu, care nu e salutaru alu valfai in lăintru lu hotareloru imperatiiei, si ca tóta „neintielegerea” numai de acolo isi iea inceputulu, ca cu grab'a mare a aruncatu sub una pelaria pre Austri'a si pre Germani'a. Firéru in dilele acéstea in Vien'a orisicare debelari triste si sbucimatóre, déca minteni ar fi si standu prusii inaintea Florisdorfului, totusi „Oest. Ztg.” trebuie se si iea tempu de a responde, pentruca acésta e neincungiuratu, chiaru in interesulu regimului pentru linistirea opiniunei publice etc. (Óre de ce atata intetire!? Altufeliu pere lumea!? R.)

De parte se fia, ca dóra ne-ar veni in minte, cá se aperamu pre „Oest. Ztg.” in contra ataroru espectorari, bine sciendu de o parte, ca si elu promite multa ei face fórté pucine, si de alta parte si aceea ca n'are lipsa de sparare. Intru asemenea numai cu cea mai mare neplacere suntemu constringu a atinge unele cörde neplacate. Si de acea déca in unele reflexiuni ce avem a ni le face la espectorari D. H. S. supra insirate, se nu ni se ie — ne rogamu — de catra nime in intielesu, cumca amu voli se pasimu cá aparatori, nece ca amu voli se vatamamu, ci se ni le ie ori si cine in intielesulu care li-se cuvine, adica de effluulu animiei ce bate pentru dreptate, patria si existenti'a nóstra nationala, si de efectele simtiului ce nu póte se nu se esprime, candu vede aroganti'a aleptandu se preste otarele convenientiei. — D. H. S. in expresiunile supra dise precatu se póte originalu esprese mai susu, pre „Oest. Ztg.”, ca-ci a vorbitu de federalismulu — ce la respunsu cu tóta rigorea si — lasandu noi la una parte amenintiariile ce-i le face, pretinde, ca despre federalismulu nece de cum se nu se faca vorba, si acésta nu numai intie marginile Ungariei — nu numai in diet'a Pestei! — dara nece intre otarele întregei imperatiiei, si fiinduca totusi s'a scapatu de a vorbitu, ilu trage la responeu nevolieudu alu escusa nece prin una impregiurare, si acésta o pretinde in numele linistirei opiniunei publice! — ca D. H. S. si alti de panur'a dsale ar dice si dicu in continuo, ca maghiariloru nu le place de federalismulu, ca federalismulu e periculosu pentru U-

gari'a si altele, nu ne aratinge de locu neplacutu, ca-ci scimu ca federalismulu in adeveru e contra unei puteri mari maghiare, carea in fantasia acum a si olocitu in capetele maghiariloru. — Nu putemu inse se nu privimu cu indignatiune si cu despretiu, candu despre federalismulu o opresce a nu se vorbi in numele opiniunei publice. Au ca in imperati'a unde H. S. opresce a se vorbi despre federalismulu numai maghiari ecista si numai opiniunea si dorinti'a loru de dualismulu? — Ori ca dóra maghiari acuma intru atata întrecu pre ocelealte popóra, incatu tóte la olalta nu mai ajungu nemica facia cu ei si opiniunea loru fuge de cea maghiara, cum fuge umbr'a de lumina?!

Dar' se luam lucrulu mai cu ameruntulu si la întrebarele acéstea se ne damu responeurile nu numai D. H. S., pre care-lu cunóscemu acuma de multu scriendu in felulu seu in „K. K.”, dara ori si cine, care a apucatu a ceti numai vre-unu diurnalu din imperati'a nóstra cunóscu si scie, cumca popórele imperatiiei facia cu constituirea noua a imperatiiei se impartu in trei grupe, dintre care slavii si romanii adica la olalta partea cea mai mare din imperatia ne luanduse afara nece una parte marea aristocratiiei maghiare pretindu si vedu venitoriulu ferice alu imperatiiei austriace in constituirea federativa, germanii nu cunóscu ferice decatu in centralizare, éra maghiari traiescu in inchiuirea dualismului, si D. H. S. totusi are indrésnela a pretinde in numele opiniunei publice, cá in imperati'a nóstra se nu se faca vorba de federalismulu! E una aroganti'a acésta démna de despretiuitu si una ignorare culpósa a celoru alalte popóre din imperatia, cari cu totu dreptulu se tieniu si ele de membrii constitutivi ai imperatiiei, si atare aroganti'a despretiindu-o din parte-ne, ne mangaiemu cu aceea, ca Maiestatea S'a imperatul, dupace cu ajutoriulu lui Ddiu va asiediá starea nefavoritoria a imperatiiei din afara, întorcundu si privirea in lăintru, inausi va luá in marea regenerarea interna si va dispune cele de lipsa spre fericierea si indestulirea totoru popóreloru, éra nu spre saturarea arogantiiei si apararea privilegiiloru unoru partite insolente, ce vreu se se redice preste capulu altoru supusi credintiosi. — (Va urmá)

Flasco alu revolutiunii unguresci.

Pe la finea lunei Iuniu nice romani din Remetea ne dicea: „Domnule, se vedeti ca nici aici in tiér'a nóstra nu va fi bine. Dómne da imperatului cugetu bunu cá se nu'i remana tiér'a de prada. Se vedeti Domnule, ca estia nu se voru asiedia, ci é' voru turbura tiér'a etc.”

Ce instinctu fericitu! Eata ca poporulu avea dreptate, elu simtia ca in atmosfera este ceva periculosu. Eata ca diu procliamatiunea generalului Klapka ese la lumina, cumca pre candu elu insotitu de Kossuth si a. érá se irupa in Ungari'a, Túrr avea se via de catra Dunare, éra unulu dintre grafii Bethlen totu cá generalu se scalde Transilvani'a din nou in sange. Eata si adeverat'a scaturigine (isvoru) a faimeiloru despre invasiuni moldavo-romanesce. Pentrucá ei se abata luarea-aminte a regimului austriacu dela revolutiunea unguresca, ii indopá urechile cu invasiuni romanesce si se punea tóta silinti'a, pentru cá romanimea transilvana se oadia din nou in celu mai greu prepusu si in discreditu si se lu invrasmasiésca cu regimulu. Planulu a fostu genialu, ci totusi elu fú astadatu prin bunatatea provedintiei ceresci destulu de timpuriu demascatu.

Intr'aceea se vedemu ceva si din istori'a pregatiriloru nouai revolutiunii.

Nu numai regele Italiei, ci si alu Prusiei cunoscutu pana acum dá celu mai aprigu persecutoru alu incercariloru revolutionarie, voindu a nimici de totu imperiulu austriacu, nu s'au sfitu a intra in aliantia si cu revolutiunii unguresce. Adeveratu ca elu mai pe urma ii insiela, fapt'a inse remane facta complinita.

In 24 si 25 Iuliu, adica tocma trei septemani dupa batali'a dela Königrätz, fostulu generalu Vetter si ministru de resboiu in 1849 se affá cu mai multi alti emigrati in castrele prusiane. Curendu dupa aceea veni si Czeec dela Berolinu. Generalii prusiani le detera voia a inrola dintre prisonierii de nationalitate maghiara, decamdata inse castigara numai 173 feciori, caroru le detera arvuna cate doi taleri prusienesce; inse la orasielulu Neisse numerulu inrolatiloru maghiari crescu pana la 1500

insi, caroru li se si detera pusce prusienesce. Se ingrijii totuodata si pentru ceva calarime, spre care scopu se adusera 500 cai dela Berolinu; li se mai detera si 6 tunari ghintuite si 13 cara cu munitiune. Acum Klapka inca se affá in Neisse. In 26 Iuliu sér'a legiunea revolutiunaria provediuta cu tricolóra maghiara, petrecuta de locuitori si de multi ostasi prusiani esi in piati'a de parada, unde facura unu patratu (Carrée), cu Klapka, Vetter, Magyarodi, grafii Csáki si Bethlen, Czeec, Fejérvári si Szabó, adiutantul lui Klapka. Acestu din urma tieniu o cuventare fórté infocata, dupa care legiunea depuse juramentulu. Dupa acéstea Kossuth si Klapka manecara la Reichenberg, unde traseru in ospetari'a numita „Frank”. Aici Kossuth priimi mai multe telegrame dela Berolinu. In nóptea din 27 Iuliu ambii acésti capi ai revolutiunii calatorira la Praga, éra de acolo venira inte la Nikolsburg in cortelulu generalu prusienescu, unde se affá si regele si ministruulu seu Bismark.

Pana in 29 Iuliu legiunea maghiara crescu dupa unii la 6000, éra dupa alii la 9000 capete. In acéesti di Klapka, care cu ajutoriulu caliloru ferecate isi adunase óstea impregiuru de sine, purcese din Moravi'a catra strimtórea numita Jablunka, pentrucá p'intre Carpati Ungariei se strabata in vecinulu comitatu Trentschin, unde a si ajunsu in 31 Iuliu. De aici incolo in N. tr. arataramu, cum ostasii fosti prisonieri la Prusi'a, vedienduse in Ungari'a si aducendu'ii a minte de juramentulu depusu odata sub flamura imperatului si regelui loru, parasira pe Klapka si pe Kossuth, alergandu fiacare la regimintele de care se tienstera, éra acéi rebeli scapara cu ceilalti emigrati érası sub proteptiunea prusiana si de acolo oare inoatrau.

Procliamatiunea lui Klapka, cu carea elu se gatise a redeschide resboiulu civilu in Ungari'a si Transilvani'a, pre langa alte frase multe dice, ca elu chiamatu de patri'a sa reluá comand'a preste trupele unguresce, ca potintii regi dela Prusi'a si Itali'a ii intinseru man'a spre a nainta cu maghiarii din Prusi'a, ca Garibaldi ilu ajuta din Itali'a; Túrr dela Dunare si Bethlen (care din toti?) in Transilvani'a se voru scula dint'odata asupra Austriei.

Dupe tóte acéstea abié iti poti explica impregiurarea, cumca revolutiunii maghiari an intardietu cu infintierea planului loru pana in dilele, in care tocma la Nikolsburg unde venisera si ei, se tractá int'e Austri'a si Prusi'a cu totuadinsulu de pace. Care pe care a insielatu? Bismark pe Kossuth, séu acésta pe oela? CREDU ca la acéstea ne va responde istori'a.

Se mai spune si atat'a, cumca revolutiunii avea bani fórté multi, — de unde? se cam póte gaci. — (M. m. diarie.)

C. la prot. XI.

Proiectulu de lege

in caus'a limbeloru si nationalitatiloru tierei,

Partea I. Dispusetiuni generali.

§ 1. Popórele ce constituescu tiér'a neintielegendu aci Ardealulu si Croati'a sunt: maghiarii, romanii, slovacii, serbii si rusii.

§ 2. Locuitori maghiari, constituescu natiunea maghiara; romanii, natiunea romana, slovacii, natiunea slovacá; serbii, natiunea serbesca; nemtii, natiunea nemtiésca si rusii, natiunea rúsina; — si tóte acéste natiuni se recunosc si se dechiara de totu atate natiuni ale tierei, precumu ele óa totu atate factori ai dreptului publicu si parti constitutive ale patriei — pe bas'a libertatii si fratietatii, se dechiara de egalu îndreptatite, atatu in respectu politicu, oatu si in respectulu limbei loru.

§ 3. Fia-care natiune in sine formédia unu totu separatu; tóte impreuna formédia totalitate nedespatabila si unitatea nedisolubila a tierei.

§ 4. Fia-care natiune regnicolara pentru asecurarea, promovarea, controlarea, priveghierea, representarea si pertractarea intereseloru si trebiloru nationali, va avé o corporatiune, séu adunare specialu nationalu sub nume de „universitate nationala” dreptu representanta a natiunei in sa-si.

Organisarea interna a acéstei reprezentantii, va staveriu fia care natiune pentru sine.

Astufeliu de reprezentantia nationala se considera de corporatiune legale a natiunei, pe care o reprezenta. De asemenea

§ 5. Fia care natiune va avé unu capu nationalu; care cá atare va fi membrulu consiliului

de corona. Acestu capu nationalu lu-denumesc Maiestatea S'a. Nu altmintea.

§ 6. Fia care natiune la gubernu si la tóte dicasteriele mai inalte ale tíerei va avé senate séu sectiuni proprie nationali, cari singure voru fi competinti a pertracta si decide obiectele ce atingu o natiune in specie; obiectele ce atingu pe tóta tíer'a tienenduse de competinti'a sectiuniloru in colectivitate. Astfelu

§ 7. Pe candu fia-care natiune isi afla espresiuinea sa speciale in universitate si capulu nationalu ele isi mai afla acést'a espresiuinea si in comitatele, districtele, cercurile, orasiere si comunele satesci locuite de ele; espresiuinea colectiva a tuturor natiuniloru se manifesta in diet'a comuna a tíerei; la Gubernu si la tóte dicasteriele mai inalte a le patriei in obiecte ce atingu tóta tíer'a si aoi in asta colectivitate inca se manifesta unitatea ei comuniunea patriei.

§ 8. Portulu si colorile nationali sunt egalu indreptate, pentru fia-care natiune regnicolara.

§ 9. Fia-care natiune are dreptulu de asémenea scutire, aparare si ingrigire din partea tuturor potestatoru publice si de asémenea ajutoriu din medilocelle tíerei.

§ 10. Fia-care natiune este in dreptu de a si-redica din propriele sale poteri ori ce institute de cultura si invetiamentu; eara institutele publice ce exista acum si sunt redicate pe spesele publice ale statulu, precumu si cele ce s'aru infiint'a de aici inainte cu astfelu de spese — se declara de institute a le tíerei si respective ale celoru siese natiuni regnicolari.

§ 11. Acésta lege se declara de lege fundamentale a tíerei si nu se va poté stramutá de catu cu $\frac{2}{3}$ a reprezentatoru celoru siese nationalitati.

Partea II. Dispusetiuni speciali.

§ 12. Usulu mai neimpedecatu si mai liberu alu limb'e presupune o noua arondare a comitateloru si districteloru tíerei, incatu se poté dupa nationalitati, precumu de alta parte face necesaria, ceea ce se si ordina, aplicarea individoru din tóte natiunile la gubernulu si dicasteriele mai inalte, atatu politice catu si judecatoresci ale tíerei.

§ 13. In comune, comitate, districte, orasie ori séu fara magistratu propriu, limb'a oficiosa in tóte afacerile administrative si judecatoresci, e limb'a majoritatii locuitoriloru. Limb'a minoritatiloru e facultativa.

§ 14. Comunele incatu aceste aru fi de una nationalitate, séu de o majoritate din cele síese nationalitati, in comunicatiunile sale oficióse cu comitatulu séu districtulu se folosescu de limb'a propria oficiosa (15) si aceste respundu si si tramitu ordinatiunile numai in limb'a oficiosa a comunei.

§ 15. Comunele, cari nu se tienu de nioe una din cele síese ntionalitati in comunicatiunile sale oficióse, cu comitatulu séu districtulu isi potu alege un'a ori care din cele síese limbe.

§ 16. Daca in comune, comitate, districte séu orasie cu magistratu propriu pana la arondarea noua séu si dupa acést'a, nici un'a dintre cele síese nationalitati n'ar' face majoritate absoluta, — atunci in acele corporatiuni limb'a oficiosa se poté alege liberu; in care casu inse potu servi si doue limbe de limbe oficióse.

§ 17. Comitatele, districtele si orasiere cu magistratu propriu de limba oficiosa cu guvernulu si cu alte dicasterii mai inalte, fia politice séu judecatoresci ale tíerei in comunicatiunile sale oficióse se servescu de limb'a propria oficiosa (§ 15.) si aceste respundu si si tramitu ordinatiunile asémenea numai in acésta limba oficiosa a comitateloru, districteloru, séu orasieru cu magistratu propriu.

§ 18. Comunele, Comitatele, districtele, orasiere cu séu fara magistratu propriu de una limba oficiosa cu comunele, comitatele districtele, orasiere cu séu fara magistratu propriu de alta limba oficiosa, corespundu intre sine pe langa originalulu limb'e proprie oficiose si in expeditiune maghiara.

§ 19. Conformu cu acestea dispusetiuni in comune, comitate, districte, orasie cu séu fora magistratu propriu la calificatiunea pentru deregatorii se recere si cunosointi'a limb'e majoritatii de acolo.

§ 20. In adunariile comunali, seu de comitatu, districtu ori orasie cu séu fara magistratu limb'a oficiosa e limb'a majoritatii locuitoriloru.

In acésta limba se redegu protocoledu; se faou si se publica decisiunile.

In discutii, consultari, facerea de propuneri séu motiuni se poté folosi minoritatea si de limb'a sa propria.

§ 21. Representantiele municipieloru au a se alege dupa proportiunea numerica a natiuniloru regnicolari locuítóre acolo.

§ 22. La dieta in darea de petitiuni séu ori ce scieri facerea de motiuni, amandaminte séu propuneri, precumu si in pertractari séu discussiuni — se poté folosi ori care din limbele natiuniloru regnicolari.

Diariulu se pórtu in limbele precumu curgu discussiunile; eara protocolulu se duce numai in limb'a maghiara, decisiunile inse si legile se publica in tóte limbele de asémenea autentice.

In casu de controversiune in testu — va decide testulu maghiaru.

§ 23. La gubernu si la dicasteriele suprême ale tíerei, in senatele colective se poté folosi ori care din limbele natiuniloru tíerei, conclusele inse se facu numai in limb'a maghiara; dar in catu acéste concluse ar' fi de a se comunica cu comitatele, districtele, séu orasiere cu magistratu propriu, se voru observa prescriptele §-lui 18.

§ 24. Petitiunile, apelatiunile, recursele séu ori ce alte esibite ce la dieta, la gubernu, séu alte dicasterii mai inalte ale tíerei se dau in ore careva din limbele natiuniloru tíerei, au a se referi, resolvi, emite si publicá, numai in aceea limba in care sunt aoele date.

§ 25. Prin aceste dispusetiuni nu e restrinsu dreptulu politicu si civilu alu individoru cari nu se tienu de vre un'a din celea síese natiuni ale tíerei.

§ 26. Acésta lege intra in activitate numai decatu, si tóte legile séu dispusetiunile contrarie acestei legi se declara de nula si sterse.

Partea III. Dipositiuni transitorie.

§ 27. Toti deregatorii cari sunt aplicati in vreo comuna, comitatu, districtu séu orasiu cu ori fara magistratu propriu si nar'sci limb'a majoritatii, ádeca limb'a cea oficiosa de acolo — sunt detori de a o invetiá celu multu intrunu anu de dile, altumintea acolo nu voru mai poté purtá deregatorie.

§ 28. Pana la formarea si constituirea universitatiloru nationali (§ 4.) deputatii de o nationalitate din preuna cu membrii casei de susu de aceea-si nationalitate sunt totu odata si mandatorii natiunei, din alu carei sinu sunt si ca atari au dreptulu:

- a) de a se constitui in corpu nationalu prin alegere de presiedinte si notari.
- b) de a si face unu regulamentu propriu de trebi.
- c) de a face unu statutu provisoriu pentu real'a formare si constituire a universitatii proprie nationali (§ 4.)
- d) de a alege din sinulu seu unu comitetu, care se functionedie si dupa expirarea mandatu lui loru si care comitetu apoi dupa facerea a noue alegeri de deputati depunu oficiulu in man'a acestor'a — si asié mai departe pana la faptic'a realizare a universitatii nationali; mai departe ei au dreptulu.
- e) de a priveghiá atatu de a dreptulu, catu si prin comitetulu acum numitu asupra observarei si executarei legeri presinte.
- f) de a intreveni la Maiestate, la dieta si la regimu prin representatiuni, petitiuni, gravame si interpelatiuni in totu ce atingu interesele nationali. Cu unu cuventu
- g) de a representá natiunea in tíera in totu ce este de interesu nationalu, fia acést'a politicu ori de cultu si invetiamentu, ori besericecu.

§ 29. Aceste dispusetiuni inca intra in activitate numai de catu.

Pest'a 8 Maiu 1866.

Comisiunea de trei: Sig. Popoviciu, V. Babesiu, Ios. Hodosiu.

Conditiiunile de preliminariele de pace.

Acelesi sunt de o insemnatate nemarginita pentu tóte popórale imperiulu austriacu si pentu Germania intréga. Ele pana acum era cunoscute numai din audite pe nesiguru; astadi le avemu dupa testulu originalu subscrisu la Nikolsburg in 26 Iuliu 1866. Eata coprinsulu loru pe scurtu. I. Intregitatea teritoriulu

austriacu remane cá si pana acum. Regele Prusiei se indatóra a' si scóte trupele din tierile austriace indata ce se va incheié pacea; isi va tienea in se dreptulu de garantia pentu platirea speseloru de resboiu. II. Imperatulu Austriei recunósce de sfiinti a rea confederatiunii germane si se invoiesce la o noua organizare a Germaniei fara cá Austri'a se ia parte la aceea si; se invoiesce si la o confederatiune de nordu, pe care o va funda regele Prusiei, cum si la alt'a totu nationala de amédi. III. Imperatulu Austriei cade tóte drepturile sale avute in Schleswig-Holstein. IV. Austri'a platesce Prusiei spesele resboiulu cu 40 millióne taleri; din caro in se 15 millióne se scotu cá platiti in resboiulu de Schleswig et Holstein si 5 millióne in spesele le se facu cu armat'a prusiana si asié se platescu efective numai 20 millióne. V. Intregitatea Sacsoniei inca e garantata, are in se a plati si ea spese de resboiu. VI. Regele Prusiei promite ca va midiloci pace si cu regele Italiei, numai Franci'a se dea Italiei regatulu venetianu. Punctele VII, VIII, IX coprindu mesuri privitóre la negociarea pacii definitive, cum si a unui armistitiu cu Bavari'a, Württemberg'a si Hessen-Darmstadt. Subscrisi: Károlyi, Brenner, Bismark.

Asié de acum incolo adeveratulu Domnu preste Germani'a este regele Prusiei. Frate-sea fusese imbiету in 1848/9 cu coron'a imperiulu germanu. Atunci acelasi nu o primise; acesta de acum o va priimi, numai se 'io dea. —

Romania.

Scirea mai noua aduse de unele diarie, cumca armat'a romanéscá s'ar fi redusu pe pitioru de pace se adeveresce. De la 28 Iuliu incóce unele bataliáne si escadráne se re'ntórsera la statiunile loru, granitarii asemenea, é' corpurile de voluntiri s'au desfacutu. Cu acésta o multime de faime sunt demintite pe din intregulu. De altumintea barbati matori, bineinformati si demni de tóta stim'a dintre aceia, carii se afla petrecendu la apele minerale ne asigurá, cumca tóte faimele de invasiune cu privire la armat'a romanéscá au fostu luate curatu din ventu, éra vreo consistintia avea numai in cercarile Kossuthianiloru de a trage si pe romani in cursa (Vedi prochiamatiunea lui Klapka publicata mai nainte de intrarea lui in comitatulu Trentschin). Kossuthianii adica credea, ca voru trage in partea loru pe unii din partit'a „Romanului“ séu din a „Trompetei“, care totu mai injura barbatesce „absolutismulu austriacu“, cá si cum airea nicairi n'ar fi mai domniu absolutismulu, cá si cum Franci'a, modelulu Romaniei nu ar geme chiaru in dilele nóstre sub absolutismulu celu mai rafinatu din lume, adesea si fórté brutalu. Inse Kossuthianii nu aflara nici macar intre susu atinsele partite ómeni de scopurile loru.

In Moldov'a si in Muntenia pana catra Ploiesci coler'a luá dimensiuni infricosiate. In orasie de cate 6—7 mii suflete au muritu in dilele dinte cate 30 si 40 ómeni pe di, é' in Iasi numerulu mortiloru esise intr'o di pana la 450! dupa aceea mai scadiú treptatu pana la 100. Parte mai mare totu din evrei au muritu, din cauza ca in locuintiele loru domnesce o necuratia si putóre de nesuferitu. -- Medicii au inceputu a se invoi in opiniunea, ca coler'a — déca este in adeveru colera — este lipitiosa. Gubernulu romanescu a lúatu cele mai intinse mesure asupra colerei. Ministeriulu ascultandu opiniunea consiliulu mediciloru publicá unu cercolaru, carele merita a fi reproducu.

ad Nr. 260—1866.

2—3

C O N C U R S U.

Pentru ocuparea posturiloru de directoru si invetiatori la scól'a capitala normala in Salisce se escrie prin acésta concursu — si a nume: a) pentu postulu de directoru, care totuodata va servi si cá invetiatoriu in clasa IV cu un'a simbria anualá de 400 fl. v. a.: b) pentu invetiatorii claseloru III si II cu simbria anualá de cate 200 fl. v. a. si c) pentu doi invetiatori in clasa I-ma cu simbria anualá de cate 180 fl. v. a.

Aceia cari dorescu a ocupa aceste posturi sunt provocati a-si asterne rugarile scrise de man'a loru propria si proviedute cu documentele recerute pana in 15 Augustu a. c. cal. nou la subsemnatulu ofici'a (posta din urma Sacelu).

Salisce in 19 Iuliu 1866.

Oficiulu comunalu.